Передрук з „РАНКА“.

?

ЧОМУ ПОПИ НЕ ЖЕНЯТЬ СЯ?

ВІННІПЕГ, 1912.

Чому попи не женять ся.

Ділаэ католицизм на сьвітове житэ уэмно чи додатно, про се говорить критика. Признати однак треба, що така система як католицизм потребуэ осібного сорта людий — мужів специяльно з'організованих, з певною муштрою і з певними рамами їхнього житя.

Ті мужі мусять о много більше підлягати папі, чим громаді; навіть звязь мусить бути більша з Римом, чим з державою.

Они не сьміють мати жадного права ні до лести, ні до фалшу, ні до співчутя, ані навіть до семейної любови. Се мусять бути мужі фанатичного послуху, які солодкими, лестними способами готові виконати хочби і найгірше діло.

Щоб виробити таку солідарність ужила кат. Церква для свого сьвященьства целібату иньшими словами: кат. Церква заборонила своїм сьвященикам входити в житя супруже, щоб не звязані семейними обовязками були кождої хвилї готові на поклик труби з Риму.

Сей целэбат убиваэ у духовеньства всякі почутя і любов семейного житя; а віддаэ під цілковиту росподядимість папи. Щоб знова розширити свій деспотизм

токэ і ти нарэд даэ папа свому духовеньству свого рода, сіть се э тайну ушну сповідь. Тим робом з'обовязуэ собі Рим робітника і ниву.

Целэбат і ушна сповідь ділаэ на духовеньство так, що одна часть попів, стаэ пониженим пригнобленим, мелянхолійним, часто придурковатим пожалованя, гідним сотворінэм; а друга часть стаэ строгим нечулими на жадні вражіня милосердія чи хочби справедливости атеістами а дуже часто поповняэ нечувану неславу - немораль яка можлива хиба лиш наслідком такої системи як католицизм.

Хоч спімнути треба, що не конечно кождий кат. сьвященик мусить належати до одної з повисше згаданих сорт їхніх попів, бо були і э між ними мужі дійсні ревнителі о славу Божу, однак у таких виключений де віз: эдино — спасетельна кат. Церква. Та загально говорячи лиха доля чіпаэсь до більшости їхніх попів. що потверджують тисячні приміри віків.

Про вагу сьвященичого стану чи про яку небудь эго форму нема потреби говорити бож звісно всякому, що духовеньство впливаэ на кождий момент і на кожду майже справу житя. Сімя школа, церква, ціле житя людства було э і буде під впливом духовеньства. Навіть в обставинах житя відграэ духовеньство свою ролю. Піп в часі слабости, піп при смерти; він розвеселить він напімне; сьвященик вірний слуга Божий, а брат ближнього, се те що для тіла воздух, чи корм. Як

кров проходить ціле тіло так вплив духовеньства вся-каэ в цілий організм сьвітового житя.

Чиж тяжко тепер зрозуміти сю обставину, що яке духовеньство таке і житэ эго народа. Чиж тяжко зрозуміти, що таке зґангриноване духовеньство як більшість католицкого нищить, прямо руйнуэ всякі висші почуваня людства эго чесноту, эго мораль. Оно э прямим ворогом ближнього а тим самим і Бога. Система кат. Церкви, се союз сатаньского спириту, богацтва і сили, вимірений на те, щоб затроїти духовеньство, яке своїм впливом робить сьвіт темним — нечулим паством пануючого Риму.

Вправді немило відбивають ся повисші заключеня у нашій души — но дальші уступи потвердять дійсність.

Хоч Господь в своїй премудрости упорядкував права природи, хоч поклав у грудь чоловіка любов, хоч осьвятив союз сімії, хоч благословив звязь супружества і помимо того, що слова Божі ясно і виразно кажуть, що: треба сьвященику бути одної жінки чоловіком та щоб домом своїм добре рядив'' — важить ся Рим безчестити те, що Бог осьвятив і заборонюэ женитись свому духовеньству від найвисшого до найнизшого, мотивуючи безлично, що їх вплив на народ буде кращий і пожиточнійший. Беріть однак історію минувшини та переконаэтесь чи сьвіт похвалив се коли небудь, чи ганив; або читайте що говорять самі кат. дос-

тойники висші і найвисші чи не пятнують они самі тих кайданів — закалу який на себе поклали.

Злишним э заключати, що той самий целэбат заду муэ кат. Церква перевести тоже в Канаді, бо вже тепер фактом э, що жонатих попів пятнуэ Рим, як не совершенних або прямо эретиків, а на їх місце являэсь щораз більше всяких піпів — целэпсів, монахів та монахинь — сестриць. Отже і вільна Канада маэ носити ярмо кат. системи, як носила Франція, Італія, Іспанія, або як носить ще нині Австрія. Та тому власне нашим обовязком э: розглянути як жили або жиють Европейскі держави під кнутом кат. системи і аж відтак сказати, котра віра ,,правдива'. Рим ще не зловив вільної Канади у свої шпони, тому э він для многих байдужним; но власне тому, кождий горожанин Канади, кождий батько дітий, повинен вглянути у те, яку будучність лишаэ він: мораль і добробит, чи зло і недолю.

Тигр, коли ще малий, може бавитись, леститись наче кіточка — но тим не перестав він бути тигром. Великий любимець Американьскої републики Lafaytte сказав, що: ,,Свободу Америки можуть знищити хиба римскі попи"

Целэбат увійшов в житэ з іньшими поганьскими блудами. З початком христіяньство пятнувало сю гадку, як ,,бісовску науку". Доперва з роком 385 почали папи вводити эго між духовеньством. Вислїди сего були завсїгди ті самі, так що про ті часи нема що споминати. Та мимо рішень папских і ухвал Соборів, духо-

веньство все ще жило в супружестві. Перший папа Григорій VII (в XI. столітю) зрозумів, що така система, як католицизм, мусить ввести у себе целэбат, сли хоче, щоб духовеньство лишилось в такій звязи з Римом, якої потребуэ эго пропаганда. Тому присилував він кат. духовеньство до безженности, а людям заказав слухати Служби Божої від жонатих попів. Буллями переслідуванэм, Соборами, фалшивими чудами, виклятями побідив він духовеньство.

В 13. столітю завів папа Іннокентій III. ушну сповідь і від тоді аж до часів реформациї, проживав Рим найкращу добу. Се власне нагода, глянути на мораль кат. попів тих часів, та переглянути сьвідоства тогочасних Соборів.

Німецкий Собор з року 1222 обвиняв духовеньство о немораль, розпусту і гуляче житя.

Собор у Валлодолід, 1321. року засудив часть духовеньства за се, що явно жили в розпусті.

В Толэдо, Іспанія, 1473. року сказано, що духовеньство жиэ в найбруднійшій роспусті і що народ ненавидить їх, бо скверними руками беруть Спасителя.

В 1429 році, видав Собор в Парижі рішенэ, яке зачинаэсь слідуючими словами: — Задля блуду розпусти в який попало духовеньство і монахи, стратила Божа Церков як тоже і усе духовеньство повагу у народів всіх країв. Сей наліг так вкоренив ся у Христіян, що сей гріх не уважаэть ся смертельним гріхом. (Собор в Парижі: Cap. XXIII, стор. 1107.)

Собор в Кельон, 1536. проговорив монастирі, які були передше школою чесноти, та шпиталями хорих, що тепер стали вояцкими коршмами та гнїздом розпусти. Монастирі сестриць, які перед тим робили чимало добра, стали закутинами неповздержности.

Другий Собор в Кельн 1546. оскаржував духовеньство за явну неморал а монахів о роспусту. Синод назначив відтак реколэкциї (курс покути) для „сьвятих" проступників, щоб в сей спосіб убити у них гулящі пристрасти тїла.

На Соборі 1415. року, коли-то засуджено на спаленэ Івана Гуса, представлено тоже 1500 монахинь а з ними і духовників, які мали з ними зносини. Про се явно говорить віденьский манускрипт.

Звісний э тоже закон кат. Церкви, ухвалений ще на соборі з року 1225. який заказуэ духовеньству жити в явнім конкубінатї.

Та покиньмо давні часи, а перейдім до Ватиканьского Собору в 1870. роцї. Побачимо чи кат. духовеньство покинуло сю неславу о яку судив їх сьвіт.

Dr. J. Friedrich, професор університету, говорить в своїм „Дневник-у ватиканьского собору" стор. 89. про дисциплїнарні закони, які предложено Соборови і між инчими каже так:

Треба заховувати дисциплїнарні закони, особливо що до жіноцтва. до якого у першій мірі належать кухарки попівских домів. Бо сї справи так ображаючія, к

лиш подумати можна. Они нечесні для кождого пароха они низькі навіть для кождого духовника низшого стану.

Се чорна пляма для римскої Церкви. Жадна инь ша річ не противить ся так канонам і соборам як ся.

Се образа цілої христіяньскої моралї. Самі сьвяті отцї можуть посьвідчити, що се найшкараднїйший рак духовеньства. Оден отець собору, самий оповідав менї, що підчас своэї подорожі ночував у одного попа — декана, де він і эго кухарка, були родичами їхнїх двох духовників низшого чина. В канонах церковних зазначено: „Наколи сьвященик не уважаэ на свою гідність і віддаэ ся розпустї, або жиэ явно в неправім супружестві, належить эго сейчас оскаржити і укарати так як кажуть закони, які отцї соборів потвердили. Колиж наше духовеньство не годно жити краще, то хиба вернїм ся до старинних часів, та позвольмо духовникам женитись. Радше се, як віддавати їх небезпецї, яка їх імя і честь кидаэ у темне сьвітло. Факт, що про щось таке треба думати, самий собою сумний, но се заразом доказ, що так довше бути не може. — І дійсно мав рацію старушок, бож сейчас таки наводить, що: се не пуста бесїда- єли говорять, що Эзуїти в Римі, наколи хочуь позбутись якого чоловіка, посилають ваблив их, дївчат або жінок; ті відтак вертають ся сповідають ся як каючі ся Магдалини і дістають розгрішеня.

На сю тему говоривтр Штосмаэр на соборі 23 січня 1870, цїлу годину і чверть (Дневник Friedrich-

стор 133.) і твердив, що реформа конечно потрібна і то починаючи від папи; а закони, які істнують, щоб дати ще раз під розвагу.

Січня 24 говорив Епископ Салюцо і підпирав гадку Штросмаэра; другої днини говорив іньший бесідник якого імени не подано і обставав при тім, що конкубінат буде дальше істнувати, бо целэбат уважаэ цілий сьвіт за блуд, а мимо сего не робить ся жадних заходів, щоб його усунути.

Січня 27 говорив угорский кардинал Сімор про житэ духовеньства, та вносив, щоб завести у них звичайне (супруже) житэ. Мартин Падерборн вносив те саме, значить, повідправляти служниць, а завести женячку попів. Мартин звернув ся навіть до кардинала Гогена, щоб поперти эго гадку, що сьвященикам, які перейшли з протестантизму, дозволити жити з їх жінками. Кардинал з Ольміц питав угорского кардинала, чи згодивби ся завести у себе супружество своїх сьвящеників, коли так — то він готовий зробити се у себе кождої хвилї.

Знова Епископ з Саванни не годив ся з тим, щоб нагнати служниць, а на їх місце приймати кухарів. Найкраще — казав він — нагнати служниці — но позаяк они необходимі, то можна жадати, щоб сьвященики приймали до служби женщини між 40-50-ти роками. Січня 31 говорив Епископ Дінкель з Авґсбурга, що се властиво нічим не ріжнилоб ся від конкубінату, але він би на се позволив. (Фромман, сторона 96.)

Но сли де, але в Римі повинні ми знайти правдиву сьвятість і чистоту духовеньства. Сеж прецінь місто сьвяте, місто де знаходить ся правда Христового Царства, де Христос царствуэ, як писала папска газета „Civilta" (VIII. I. — 132.) Послухайте що говорить про се Франц Ліверані: „Дійшло до сего що Ватикан став ся домом розпусти", про котрих каже псалом 5-5 стих: „Бо Ти не э Богом котрому подобаэть житэ грішне, хто грішний не устоїть перед Твоїм лицем". Ватикан став місцем всяких шкандалів, безвстиду, місцем всякої найпідлійшої злоби. Довго-довго не міг я зрозуміти, чому сьвіт, помимо того, що Рим такий впливовий кричить: „Проч з попами." Прецінь Рим богатший і могучій. У него величаві сьвятині, церемоній всякого рода. У него богато исповідників по всїх краях. Він впливаэ на всї институції, навіть на пануючих. У него в руках таке сильне средство як наушна сповідь. І чомуж, помимо всего того кричить сьвіт „смерть римским попам"? Та се власне сьвідчить, що злоба так у них розгнїздилась, що сталась прямо їхньою кровію і житэм. Коли розслїдиш їх, переконаэш ся, що зло так вкорінилось в їх органїзмі і до сеї степенї затроїло їхне житэ, що они стали невилїчимими.

Се власне спонукало папу Климента VIII. сказати кардиналови Беллярмінови; „Я не маю на стільки сил, щоб побідити сю страшну заразу зіпсованого житя духовень-

ства: прошу Бога, щоб незадовго забрав мене з сего сьвіта.

Граф Маміяні, який до року 1814 був президентом у папи, став сенатором Італії і коли говорено в сенаті про римску церкву, відповідав він: „Мораль в військових бараках э о много чистійшою, чим у монастирах і папскім духовеньстві.“

Думаю, що се вистарчить, щоб переконатись чому кат. попи не женять ся, та які страшні наслідки на народ наносить зненавиджений, погорджений целэбат попів. Справа ся представлена читачеви лиш в головних чертах, позаяк писати про сї річи подрібно, з описами поодиноких брудних фактів, не годить ся з честію читача. Не споминаэмо тоже про чистоту наших канадийских попів-безженників, бо сї річи, як на тепер звісні мало що не всякому. Вистарчить почути імя „Гура”, а вже знаэть ся, хто він, та чим вславив ся він на канадийскій земли. Задачию сеї розвідки э, виказати, чи радше припімнути читачам, що зараза зла вкорінена в кат. церкві і се зараза невилїчима, якої наслідки на народ страшні, руйнуючі, а сли дозволить ся їм розвинутись тоже в Канаді, то будучність эї та сама, що теперішність Европейских кат. держав, т. э темнота і неморал.

На-ушна сповідь.

Накинених раз моральних кайданів целэбату попів, кат. церква не думаэ здіймати їх зі свого духовень

ства. Они мусять під виливом сего морального збочення стогнати ціле своє житэ. Стративши надію на щастэ семейного житя, кат. духовеньство мусить вічно боротись з поривами любови, до якої рветь ся людске серце. Побіду над чувствами серця відносять они так довго, доки они ще морально чисті; коли-ж домаганя серця взяли раз верх над волею, тоді віддають ся они пристрасти вповні і цілковито. Кождий новий моральний упадок приносить нову грижу совісти; кождий спомин повзятого на себе ярма целэбату справляэ завзяту борбу. І з таким пеклом у грудях, упадаючи що-раз низше і низше, католицкий безженник приодягаэ на себе удавану сьвятість та проповідуэ людям християньство, невинність — чистоту, любов, спокій серця і пр. Словом, красоти духа — моралї учить людина якої совість серце, переповнене всяким діявольским брудом і пекольним плюгавством.

Удержати моральну чистоту э для кат попа неможливим. Неможливим э, щоб хтось качав ся в болоті і чистим з болота виліз! Тому вірити ніхто не годен, щоб кат. піп, кинений в саму баюру, в саме гнїздо покус, вийшов з відтам чистий і непорочний. Сею баюрою э власне: **тайна, наушна, католицка сповідь!**

Всякому звісно, що кождий парохіянин католик мусить принайменьше раз до року сповідатись. Се наказують тоже спеціяльні їхні ,,Заповіди Церковні''.

Сей закон рівний так для мущин як і жінок. Що більше — католицкі жінки та дівчата - се специяльне, славне військо „Братства Найсолодшого Серця“ Ісуса або Марії. А першою найголовнійшою цілию сего братства є: **сповідатись що місяця!** Но жадна з тих грішних овечок, ніхто з пересічних людий, оден протестант на тисячу не знає, ніхто навіть не припускав-би — які питаня мусить католицкий піп — безженник обовязково ставити каючій ся овечці. Жаден гріх не є у моральній католицкій теольоґії так обдуманий та оброблений, як девятий декальоґ: віддїл про мораль — чистоту тіла. Найбільший іспит — екзамен мусить кат. безженник робити з женщинами кождого віку про чистоту. Кат. піп мусить на сповіди довідатись, мусить знати: діла, слова, навіть гадки і вображеня; коли, з ким, кілько разів, в який спосіб, добровільно — чи нї, як се було, як часто, який був вислїд і пр. і пр. — всего того треба попови знати, бо від обставин залежить вага гріхів, після котрої треба буде відтак Господу Богу заплатити відповідним числом „Отче-нашів“ і „Богородиць“. Самий предмет про який тепер говоримо не позволяє писати таких питань, які ставлять женщинам кат. попи на сповіди. Хиба лиш в порівнаню скажім: що чортівский розум крім целїбату і вушної сповіди не міг знайти кращого способу, яким знищив-би мораль попів! Они знищені самі і нищать других. Они годні се робити, они і мусять нищити, бо се їх обовязок. У них і спосіб. Бо колиб навіть самий Ак пи-

пер приодівши на себе реверенду та сьвященичі ризи, удав таку фарисейску побожність і пообвішуваний хрестиками, шкаплїрами, ружанцями та корунками, колиб і він став перед теминм, несьвідомим народом і заплакав, то темна маса сказалаб, що се „правдивий“ Апостол, люди пішлиб і розповідалиб эму на ухо свої тайни! Таку побожність мусить удавати кат. духовеньство для добра свого і „сьвятої кат.“ церкви.

Протестантскі сьвященики женять ся на підставі того, що Господь благословив супружество і Апостоли проповідували, що: „треба бути духовнику однїэї жінки мужом“ — но кат. достойники намагають ся се перекрутити. В Діяніях Ап. читаэть ся, що Господь посилаючи Ап. Павла проповідувати між поганами, дав эму таке видїнэ: коли сей Апостол ідучи роздумував чи годить ся подати поганам Евангелїэ, чи нї — Ангели представили эму скатерть повну вужів, ящірок і пр. і казали эму се їсти. Він відповів, що не може сего їсти — бож се бридке, скверне. Но ангел відповів „не скверни того, що Бог осьвятив“. Католики забуваючи на те, що Господь осьвятив супружество, роблять эго скверним, та висловлюють ся про супружество як про щось не сьвятого, не законного, не божого. Що більше Католицке духовеньство мусить потоптати супружество, відрікатись эго, навіть заприсягатись від него, і підчас коли протестанти живучи після виразної волї Бога в законнім супружестві, католицкі попи на супереч волї Бога введять між собою безженність,

з якої користаэ діявол, бо доводить їх до сего, що они не послушні заповідям Божим перестуцають і закон Божий і не додержуть своэї присяги, та допускають ся нераз таких проступків, до яких не здібна жадна навіть зьвірина.

Про се писав самий Архіепископ Кенрик (Tractatus XIX, De poenitentia X-VI, під заголовком: De Crimine Solicitationis, Том III.) І хто прочитав ті письма, той переконав ся, що се не э фальшиве обвинюванэ кат. попів, як се они звичайно відповідають.

Сей Архіепископ Кенрик таки на початку каже, що: „я аж жахаюсь писати про ті злочини, до яких доводить слуханэ сповіди, або писати про тих безчесних мужів, що тим робом віддають ся похотям змисливости. Я пробую часами переконати себе, що се сон, або ще се видумати вороги для очерненя кат. церкви. Но нас мусять цікавити папскі закони, щоб і ми знали, на якій підставі будуэ він сю тайну целїбату". З сего довідуэм ся що і самий Кенрик признаэ, що неморальне житэ католицких попів, та надуживанэ сповіди, се не э безпідставний закид зі сторони протестантів, але доказана правда, яка звісна всякому і всюди.

Легко тоже доказати, що наушна сповідь, се найспосібнійша нагода, скористати зі слабого характеру

жінок та дівчат. Треба тоже признати, що кат. духовники присилувані слухати ушної сповіди жінок, а будучи самі не жонатими, э они виставлені на найтяжші покуси. Коли ще до сего прочитаэть ся папскі канони та буллї, то навіть не годен нїхто представити собі, як численні нагоди і способи подають они безженникам до покус та морального упадку.

Кенрик переглядаючи правила римских папів, нотуэ 19 случаїв, в яких римо-католицкий піп через сповідь зводить женщину.

1. Підчас самої сповіди . .	5.	случаїв.
2. Перед сповідію . . .	2.	,,
3. Сейчас по сповіди . .	3.	,,
4. Сповідь даэ нагоду . .	4.	,,
5. Під покривкою сповіди . .	2.	,,
6. Підчас сповіди хоч і не сповідаэ	1.	,,
7. При якій небудь иньшій нагоді, однак за посередництвом сповіди.	2.	случаїв

Тілько случаїв нотують папи в своїх правилах, но кілько найшлоб ся їх в дійсности, де піп-безженник уживаючи сповіди знаходить собі вірну служницю, сусідку або таки любовницю. Се все з нагоди тайної, ушної сповіди. Та коли розглянемо деякі з повисших случаїв, зобачимо ще яснїйше всю чортівску хитрість попів-сповідників.

Розгляньмо другий случай четвертої точки, де „сповідь даэ нагоду".

Э се случай, в якім безженник — Qui ex fragilitate in confessione cognita, sumit occasionem, eam tentandi по руски: який пізнавши при сповіди слабість жінки, шукаэ нагоди, звести эї.

Чиж не ясно всякому чоловікови до чого веде кат. система — ушна сповідь. Представте собі нежонатого попа, окруженого сотками, ба часами тисячами жінок. У них э всякі душевні слабости, покуси, нечисті гадки. Слиб не сповідь ніхтоб про жіночі злї сторони не довідав ся і хочби навіть піп-розпустник хотїв звести яку жінку у своїй парохії, крім сповіди, не мавби иньшого способу.

Та сповідь сего докоyуэ. Приходить не жонатий сповідник, засїдаэ у сповідальницю. До него приступають жінки, приступають дївчата та обсипають його тайнами свого серця. Они мусять висказати навіть свої найтаэмнїйші гадки і то так, як перед Богом, бо сповідник-піп (учить Dens) не представляэ тодї чоловіка, але Бога. І той безженник при помочи такої фанатичної сповіди, довідуэсь про всї духові слабости женщин покуси, гріхи; він розважаэ їх характери, він роздумуэ як доних можна зблизитись і чим частїйше він з ними зходить ся, їх сповідаэ, тим більше знакомство, тим сильнїйші пориви, яснїйші способи до злочину, близша нагода осягнути свою ціль, скористати з своэї жертви.

Возьмім четвертий случай. В четвертій точці сего случаю обговорюэсь: ,,сли піп наклокяэ при сповіди женщину, щоб з ним согрішила, кажучи, що відтак эї висповідаэ".

Чиж не проклята ся система кат. церкви? Она не лиш даэ безженникам спосіб вибрати собі відповідну жертву, але даэ тоже і нагоду туманити. Бо коли женщина страхаэсь гріха, тоді злодій жіночої чесноти маэ нагоду сказати: не страхай ся дитинко гріха, бо чиж не маю я власти відпустити тобі їх. Піддай ся мені а я тебе відтак розгрішу і увільню від всякої вини. О! Як дурним булоби вірити, що істнуэ десь такий закон, нето кажу божий, але сьвіцкий який позволявби в сей спосіб грішити!

Пята точка першого случаю каже: ,,Що-небудь написане на папері або таки любовний лист передаваний на сповіди э рівним викликуванэм гріха з нагоди сповіди".

Трета точка четвертого случаю: ,,Котрий піп чи то словом, чи яким небудь знаком нагадуэ женщині эї гріх, про який довідав ся він на сповіди, або в який иньший спосіб побуджуэ эї до гріха, треба уважати эго яко такого, що над-ужив сповіди і він винний зломаня печати".

Знова прокляті наслїдки сповіди. Женщину, яка з природи э більше встидливою, визуваэ эї піп з сеї чесноти, та призвичаюэ эї не встидатись.

Безженник кат. пригадуючи женщинї эї гріх, робить эї обоятною. Вона бачучи себе раз упавшою тратить надїю на свою чесноту і все менше і менше опираэсь покусам, аж доки не піддасть ся цілковито напасти свого сповідника. І коли не потрафить знищити эї чесноти жадне товариство, то знищить самий піп при помочи сповіди Эслиб не сповідь, не мавби кат. безженник приступу до женщин; він не знавби як розпочати нечисту бесїду, не мав-би нагоди вщоювати женщинї такої огиди, не знавби эї душевних слабостий, не булоб лиха. Сама вроджена встидливість женщини годнаб опертись попови — напастникови, наколиб не сповідь. Но діявол не міг видумати лішшого способу. Подав сповідь. Отже до сповіди приходить женщина, а піп-безженник у плащи сьвятої побожности доторкаэ усї пульса жіночої чесноти в гадках, словах та дїлах. Ведесь щира, отверта розмова, піп довідуэть ся про трудности, перешкоди, обставини даэ свої ради, співжаліэ, співчуваэ намовляэ і так робить эї сотворінэм гірш діявола. А у кат. парохії нема женщини з котрою не говоривби піп при сповіди. Кожда мусить сповідатись. Піп знаэ про грішні бажаня, чувства та склонности всїх жінок своэї парохії. Эго чувства мусять розбудитись – розгоріти. А щож перешкодить эму розбудити грішні чувства у серцях жінок, або яка перешкода буде попови до формального гріха в дїлї.

Сказав оден визначнійший францускій піп, що: ,,нема вже тепер нічого на сьвіті, що перешкодилоб кат. попови осягнути свою цїль. Эслиб котрий чоловік муж хоч як наважив ся устеречи свою жінку то піп порадить женщині удавати слабість, та кликати эго до сповіди. А звісно, що обовязком попа э відвідувати хорих, єли можливо навіть щоденно. Він лишаэсь з нею на самоті, щоб обговорити про стан эї душі, а дуже часто, щоб осягнути свою цїль". Та припустім, що якась женщина оскаржилаб попа, то карати эго без доказу сьвідків не вільно; так говорить Кенрик в своїм витягу прав.

Та най нїхто не важить ся казати, що се закиди протестантів; Архіепископ Кенрик, що пяснував ушну сповідь і папів, эго достойники і учителї — се наше сьвідоцтво.

Перейдемо тепер до іньшої держави, яка тїшилась повним католицким благословенэм. Ішпанія — се осередок св. інквізициї в повнім эї розцвитї. Эсли-ж де, то в Ішпанії повинна сповідь зробити свою ,,красну" роботу. Повинна показати, що она для піднесеня христіяньскої моралї. Там і виливу протестантів не було, не мала она жадних перепон. Она повинна була обмити Ішпанію від всяких гріхів та всякої нечистоти. Щож каже всесьвітна історія?

Ох, власне ся держава — Ішпанія стала тим орудіэм, котрим Провідїнэ Боже хотіло показати сьвітови,

яку заразу, які збоченя та неславу наносить поміж народ прокажена система католицизму.

Менше-більше в 50. років по реформациї завважали католики, що в Іспанії сильно розвивають ся засади Лютра, а перше усього оскаржував народ попів о се, що при помочи сповіди зводять они іспаньске жіноцтво. Ся скарга була так живою та голосною, що про се довідав ся самий папа Павло IV. Січня 18-го 1556. післав сей папа свого делєґата до Іспанії, який мав всїх оскаржених попів о чужолюство строго покарати. Перші слїдства переводив він в містї *Гранада*.

Архієпископ Гранади однак заявив, що єли делєґат схоче виконати папский приказ як слїд, то справа прийме завеликі розміри, тому цїлу справу затушовано, затримано в тайнї, повідомлено лиш духовеньство, щоб більше стереглись. Однак папа таки довідавсь і переконав ся, що моральне зіпсутє і надуживанє сповіди панує між духовеньством не лиш в Гранадї, але в цїлій державі Тому післав він в 1561. роцї делєґата до головного інквізитора Валдіого і приказав покарати всїх винних „отців" цїлої Іспанії.

Та в многих місцях задержав інквізитор сей приказ в тайнї лиш в деяких, як в Севіллї, оголосив він папский приказ та приказав, щоб зголошувались усї женщини, що оскаржують попів о таку неморальн. Всї женщини католички мали до 30. день явитись в офісї інквізицийнім і сказати, котрого попа котра оскаржує,

Наступила сцена, якої другої в цілій історії не найдете; Боже Провідінэ хотіло показати сьвітови правдиве, хоч страшне лице папства. Який-же був вислід папского приказу? До інквізицийного офісу тиснулись дівчата, жінки простолюдя і шляхти, всякого становища і урядів. Число їх, самих женщин Севіллї, було таке влике, що 20. нотарів, щоб переслухати всіх дівчат та жінок, спотребували не 30. але 120. день. Число злочинів було так численне, а характеристичні способи їх переведеня так гидкі та не гідні, що сьвятий трибунал, пізнавши злобу і заразу, яку ширить ушна сповідь, приказав держати все, в як найбільшій тайні, (Edgars Variation of Popery, S. 528, Mc Crie's History of the Reformation in Spain, p. 242.) Се образ, що показуэ о скілько і в який спосіб ушна сповідь обмила Іщпанію від всякої нечистоти — неморалї. Час св. інквізициї в Іспанії наглядно доказуэ, що кат. ушна сповідь, се не сповідь покаяня для спасеня чоловіка; она не приносить спасеня не то грішним, але деморалїзуэ невинних, руйнуэ і ту мораль, яка завдяки обичайности людства заховуэсь між людьми, та звесъ приличностію. Католицизм мав нагоду показати сьвітови користи ушної сповіди. Та за цілий час істнсваня ушної сповіди, накоїла она тільки лиха, що католицизм з него вже обмитись не годен. Не стаэ терпеливости, честь людска не позволяэ писати про всї ті лайдацтва, про всї надуживаня сповіди. Се факта, про котрі знаэ сьвіт. Но скільки їх покрила тайна, скільки гроби...

Се факта з минувшини, хоч се ще не э навіть тисячна часть їх всіх. Та се лиш маленька згадка для Тебе, читачу. Се лиш товчок, щоб думав кождий Русин, яку ціль мали ті безженники, що осьвятили і накинули людям таку страшну отрую, ушну сповідь.

Для нас Русинів э факта і нові, такі що вже і ми про них знаэм. При сповіди познакомивсь Гура з Юлькою Марцїнец, та довів эї до гробу. При сповіди покликують і наші монахи дївчат до монастирів. Про ушну сповідь у кат. попів довідаэтесь богато від руских дївчат та жінок по фармах.

При тихій, ушній сповіди найшов собі ченстоховский монах, ксьондз Мацох, свою любовницю Элену Крижановску. Ся сповідь сталась початком і причиною величезних крадежий і страшної зброднї брато-убійства. Ксьондз Старчевский пізнав ся при сповіди з Новіцкою — се довело эго до спів-участи Мацохівскої трагедиї.

Целебат монахів.

Наслїдки целїбату э у монахів о много страшнїйші чим у сьвіцких попів. Дарма, що думають люди, що монастирі э місцем сьвятих угодників божих — пусти-

ножителїв. Монастирі обведені грубими та високими мурами мабуть лиш на те, щоб сьвіт не перешкаджав побожним покутникам розпустувати. Що дїэть ся по монастирах можна пізнати хочби з сего, що в деяких мужеских монастирах заказують правила тримати зьвіpята — самиці, а в сестричних монастирах заборонено держати псів. З того треба дорозумітись, що о скілько зьвіцкі попи вдоволяють свої пристрасти в природний спосіб уживаючи до сеї цїли сповіди, то монахи віддїлені нїби від сьвіта спонукані допускатись всякого зьвірства в неприродний спосіб

Зрешною монахи з сестрицями ще ніколи не ворогували. Противно відносять ся одні до других з повною симпатіэю та довірэм. Они і помагають собі взаїмно, коли сего потреба вимагаэ. Настоятель Амман оповідаэ про одного отчика — монаха, що поміг сестричці, купив ні для неї лїкарства, яке она „для слави монастиря“ мусїла заживати. Вебель хотїв довідатись хоч про оден монастир сестричний, в якім булаб хоч одна сестриця — ще дївчиною. Сестриці — монахині не завдавали собі богато журби, коли яка з них мусїла накриватись широким фартушком. Зрештою, се закривали грубі а високі мури. Отже всякі сестричні тайни могли цїлком свобідно кружляти в рамах мурів.

За мур, поза клавзуру виходили сї тайни мало коли. Коли скасовано сестричний монастир Маріякрон, знаходжено в тайних замурованях дїточі голови, а на-

віть цілї тїльця. Епископ Ульрих з Авгсбурга описує ще иньше: Папа Григорій І. дуже обстоював з початку за целїбатом. Однак переконав ся про эго злі наслїдки, коли приказав спустити воду з одного монастирского ставу. В тім ставі найдено **шість тисяч дитячих голов.**

Цїсар Йосиф II. коли касував монастирі, спитав одного ігумена: „кілько монахів маэ твій монастир?"

Дві сотки, Ваше Величество. — Кілько? — спитав, цїсар. — Так, Ваше Величество — відповів ігумен — але ми ще удержуэмо чотири сестричних монастирів.

Щоб монах не бачив сьміху, казав эму цїсар відвернутись.

Амман був пріором (настоятелем монастиря.) Оповідаэ він в своїх письмах, що нема нїчо шкараднїщого, як коли монахинї залюблять ся в отчиках і коли они їх довірю віддадуть ся. Се чисті доми розпусти. І многі писателї сеї сьвятої „вавилоньскої неволї" кажуть, що **коли дївчина вступає в монастир і накриває свою голову монашим каптуром** (капузою) **то оголошує, що она вступила до дому розпустниць.**

Давнїйшими часами жили монахи дуже часто в конкубінатї (на віру) або таки в формальнім супружестві, а синів і доньок випосажували монастирским майном. Звичайно жили з собою настоятель монастиря з настоятелькою сестричного монастира. Житэ їх не відріжнялось від житя сьвіцкого чоловіка. Так само їздили

до знайомих у гості, принимали гостий, женили синів, сватали доньок. За часів Гадамара з Фульди, більша частина монахів були жонатими.

І не лиш в глибокій давнині, али вже за новійших часів находимо богато случаїв, де монахи жили на віру, чи в супружестві. Вже в 1563. роції знаходжено в Австрії (долїшній) богато жінок монахів або полюбовниць, від яких були монаші дїти. А в Швайцарії таки недавно удержував пралат Августин Глох шегарну покоївку, передягнену за студента.

Та такі приміри суть більше особистими, а число їх не зчислиме. Характеристичні форми таких монаших „чеснот" залежать від устрою монастиря, від эго карности, від обставин їхнього житя.

Але закон — монастир в Фонтевравльт був шаленою видумкою діявола. В тім монастирі жили монахи з монахинями під одним дахом. А для випробованя монашої повздержимости мусїли монахи дуже часто спати з монахинями. Правила сего монастира так подобались охочим кандидаткам, що нераз було їх 2-3 тисячі. Але що „сьвятість" сего монастира ставала що-раз виразнїйшою, мусїла держава робити слїдство і монастир сей розігнано.

Монастир сей знищено, но він доказуэ до чого доводить монаше житэ. Закоо в Фонтевральт, або „Бернардова керниця" мав вже 50. монастирів. Найчисленнїйшим був головний монастир, де відбувавсь ьові-

ціят. Дуже часто вступали до сего закону богаті дами, навіть княз̂івского роду, бо був він знаний тим, що в тім монастирі мущина був підчинений женщині. Отже був се чистий дім розпусти мужеского рода для жіноцтва.

Головною, загальною приэмностію сего монастира для дам було бичованэ ся монахів, при чім ті що бичувались розбирались з одежи. Дуже часто відбувались такі бичованя спільно — монахи з монахинями. Монахинь бичували отці - сповідники; а монахів настоятелька.

Гідним уваги э тоже заком Цистерсів. Голянтский публіцист Марнікс з Алдеґонди оповідаэ цікаві річи про монахинь чина Цистерсів в Голяндиї. Між иньшими описуэ він, в якнй спосіб відбувають ся бичованя і каже: ,,В навечеріэ кождої неділї і съвята іде пані-матка до темної кімнати з тріпачкою в руках, а всї монахині одна по другій, на пів убрані або лиш в праматерній одежі відбирають сьвяту покуту — бичованэ. Се за души в чистилищи. Они вірять, що кілько було ударів до крови, тілько нещасних душ вийшли з чистилища“.

Та говорить він дальше цілком отверто, що коли нема пані-матки, то сей обовязок виконуэ отец-сповідник.

Історія монастирів богата в примірі иньшого характеру. — Ксьонц Фридрих монах чина Капуцинів в Апельцель в Швайцарії, коли ще був братчиком

вславив ся пристрасним житэм в неприродний спосіб. Коли став попом, та мав вже більше свободи і нагоди дійшов до того, що імя эго фіґуруэ в списї таких діячів, яких вінчають желїзні вінцї кайданів. Одного разу переходив він через протестанцке село. По дорозї стрічали эго дїти, яким він, як се звичайно монахи практикують, роздавав образки. Коли вже доходив до лїса, бігла за ним ще одна дївчинка, домагаючись від него образка. Монах витягнув гарний образець, показав дївчинцї і сказав, що подаруэ їй эго, коли она піде з ним ще трохи дальше. Зайшовши в лїс, заволїк він невинну дївчинку у гущавину і знасилував. На крик дївчинки прибіг эї батько, та зловив монаха на горячім учинку. Монах утїк, однак батько дитини заскаржив эго до суду. В судї сказав монах що **він думав, що протестанти такі грішні, що у них нїчо не уважаэсь гріхом і що у них все дозволено, бо не мусять сповідати ся. Тому думав він, що не поповняє гріха, коли знасилуэ реформовану дитину.**

А от що й-но недавно оголосили часописи про худобячий вчинок монаха камедули в Перемишли. Бідний чоловік, якому слабувала жінка віддав своїх двоэ діточок, чотири-лїтну дївчинку і два-лїтного хлопчика до притуловища-охронки брацїшків-Камедулїв. Внедовзї дївчинка захорувала смертельно. Містовий лїкар, щоби не образити духовеньства, хотів сю справу задержати в тайнї. Однак батько дитини, забрав кратьком дївчинку з притуловища, та прикликав двох лїкарів, які ствердили, що невинна дївчинка знасилувана і набав-

лена заразливою хоробою. Дівчинка оповіла, що се зробив ,,пан з бородою, оперезаний мотузком''. Проти монаха ведесь розправа,

Нема ще року, як оголосили часописи про угорско го катихиту, який насилував шкільних дівчаток, а відтак вів до причастія.

Та се факта, яких незчислиме число і яких впрочім списати годі. Иньших знова годі поміщувати задля бруду, яким они покриті

Нині вільно судити попа так, як він сего заслугуэ. Релігію уважаэ нині цивілїзований сьвіт річию власною; апостол Христа маэ обовязок проповідувати Евангеліэ, бути апостолом по змісту Евангелія, а не карикатурою,

Ох, ба час-би вже і Русинам піти кроком вперед. Пора призадуматись над своїми заушниками. Канадий ції мусять звернути свою увагу на се, що до чого довів безженний католицизм Европейскі держави, ся доля жде і краї заокеаньскі. Приміром э полуднева Америка. В Перу істнуэ конкубінат в повнім розцвиції.

Целэбат ще істнуэ; наслїдки попівскої безженности завсїгди ті самі. Сповідь ушна дійшла до гідности ,,кат. тайни''. Будучність эї так довга, доки істнують маси темного народа. З того заключаэть ся, що:

Католицка система, яка вимірена на шкоду народних мас, а на корпсть і ,,туземне царство'' католицко-

го духовеньства, практикуэсь вже тепер як випробоване средство — се утурований, вигідний шлях для тих, що з лінивства до праці віддають ся легкому, а ,,почет ному" станови. І ся кат. система радше віддасть ся загалови усї добра і благодати ,,небесного царства", хоч впрочім сї скарби у них неізчерпимі, чим відречеть ся, поганого, галапасного житя. Наслїдки сеї системи відбивають ся найстрашнїйше на непросьвічених масах людий, які в своїм невіжу дивлять ся на все крізь пальці, біжать до попів сповідатись, несуть в нецках їжу для осьвяченя, гинуть за услугами круголицих отців-кавалэрів. Щоб усунути сю злобу надуживаня науки Ісуса Назорея, треба відповідним кругам інтелїгенциї демаскувати кождий поганий крок розпасаної гультайнї, щоб тим отворити очи меньшим братам. Лиш в сей спосіб усунеть ся злобний целэбат, пропаде п иппльовска тайна сповідь, увільнить ся з мурів церкви Еванліэ, а місто корунованих достойників церкви запануэ в християньстві оден Господь, оден Учитель-Христос котрого апостолів — післанців пізнаэте по добрих ділах їх.

